

Policajke sa rendgenskim pogledom

Uvreženo je verovanje da su žene bolje u čitanju karaktera i osobina drugih osoba i da imaju razvijeniju intuiciju. Ako su još i zaposlene u pograničnoj policiji ili carini, eto teško savladive prepreke raznim krijumčarima.

Šalu na stranu, ali žene zaposlene na ovim poslovima pokazale su se dobro bar kao i njihove kolege. Ipak, na graničnom prelazu Batrovci, na granici Srbije prema Hrvatskoj, od ukupno 74 zaposlena u graničnoj policiji tek njih 18 su žene. U carinskoj ispostavi stanje je malo bolje pa tu pripadnice lepšeg pola čine čak 40 odsto.

Iako žene na ovom graničnom prelazu rade od 2000, ima još muškaraca koji ispred toga što su one policajke stavljaju njihovu rodnu

Ako postoji najbolji dan za krijumčarenje preko granice onda je to verovatno međunarodni dan žena 8. mart, kada će na nekim graničnim prelazima u Srbiji žene zaposlene u graničnoj policiji i carini dobiti slobodan dan

Piše: **Ratko Femić**, Foto: **Vladimir Gogić**

18

žena zaposleno je u graničnoj policiji

pripadnost i od njihovih nežnijih fizionomija i lepših osmeha očekuju mekši tretman. Obično kasno shvate da se iza kurtoazne ljubaznosti nalazi tvrđava, jer kako same kažu "kad putnici učestaju sa komplimentima, tek onda postaju sumnjivi". Dakle, osmeh i ljubaznost policajke ili namrgođeni pogled brkatog policajca - tretman je isti i često se završi iza rešetaka.

Policajska narednica Danijela Ratić (33) je šefica smene na ovom najprometnijem graničnom prelazu preko kojeg godišnje pređe oko 7 miliona putnika i oko dva miliona vozila.

U UNIFORMI SVI ISTI: Danijela je zadužena za organizaciju posla

i raspoređivanje zaposlenih na radne zadatke.

"Policija više nije samo muško zanimanje. Moj radni dan počinje oko pola sedam ujutru i traje narednih 12 sati. Ovde se poslovi više ne dele na muške i ženske i niko od kolega nema problem s tim da ima šeficu", priča Ratićeva kojoj je trebalo 10 godina napornog rada da dođe do te pozicije. Osim toga, uz posao završila je Ekonomski fakultet i podigla dvoje dece.

Njena želja je, kaže, da u policiju dođe još žena i da pokažu kako u svemu mogu stati rame uz rame sa muškim kolegama.

S obzirom na to da je ljudima zaposlenim na graničnom prelazu u opisu posla da uočavaju razne nepravilnosti ili nelogičnosti koje laicima ništa ne znače, kao i sumnjivo ponašanje ili gestikulaciju koja bi im otkrila potencijalnog krijumčara ili lice sa poternice, žene u uniformi su se odlično pokazale u otkrivanju ovakvih detalja.

"Ni muž ne može ništa da sakrije od mene. Tek sam za njega tata-mata. Jednom sam prilikom pasoške kontrole pitala putnika odakle putuje i on je nešto počeo da vrda i neiskreno odgovara. Izdvojila sam ga, pozvala kolege i otkrili smo da prenosi 2.600

Pomoć kolega

Ipak, u situacijama koje mogu da budu opasne policajkama pomažu kolege.

"Prost je razlog za to. Evo vidite kolegu Zorana Marčetu. Njega čim vide sami kreću, ne bune se i mirni su k'o bubice", komandir stanice pogranične policije u Batrovcima Đorđe Borđoški pokazuje na policajca od dva metra visine i nekih metar i po preko ramena.

grama heroína”, objašnjava način rada Katarina Vučenović, mladi policajac prve klase. Za ovakav “ulov” nagrađena je sa dodatnih 20 odsto na svoju platu.

Ovo nije jedini Katarinin džekpot, jer je jednom otkrila i krijumčare egzotičnih životinjskih vrsta.

RENDGENSKI POGLED: “Neka obična pitanja koja vama ništa ne znače nama mogu mnogo da otkriju. Nekada kada kažem: “Dobar dan, odakle putujete”, iz odgovora i načina ponašanja može mnogo da se zaključi. Tako sam jednom izdvojila jedno vozilo čiji su mi

40

odsto
zaposlenih
u carinskoj
ispostavi su
žene

putnici bili sumnjivi i kolege su na zadnjem sedištu, ispod jakne, pronašli pitona. Ja nisam smela ni da priđem pošto se mnogo plašim zmija”, priča Katarina.

Čim iskusni pogranični policajac uđe u autobus i sa ulaza pogleda između redova odmah su mu uočljivi oni putnici koji se trude da budu nevidljivi, “potonu” u sedišta, pokušavaju da se sakriju, navlače kapuljače ili kačkete, prave se da spavaju... Kad takvim ponašanjem privuku pažnju zreli su za još neko pitanje ili pregled stvari.

“Vi možda nećete primetiti da se šara na jednoj gumi na vozilu razlikuje od šara na ostale četiri gume, ali nama to ne promiče, to nam je signal da se u tom automobilu možda nalazi nešto što ne bi trebalo”, kaže Borđoški.

Na graničnom prelazu ljudi nauče i da se sporazumevaju sa ljudima iz raznih zemalja. Ovde,

Uglavnom na manje plaćenim poslovima

Poseta graničnom prelazu Batrovci organizovana je u sklopu seminara o rodnoj ravnopravnosti u sektoru bezbednosti koji je organizovao Beogradski centar za bezbednosnu politiku (BCBP). Do značajnijih pomaka u postavljanju žena na operativne dužnosti dolazi tek posle demokratskih promena 2000, kada je ženama omogućeno da pohađaju osnovnu obuku i steknu stručno obrazovanje. Od te godine i u Pograničnu policiju dolaze prve žene. Ipak, žene retko učestvuju u operacijama na terenu, u patroliranju, u poslovima regulisanja bezbednosti saobraćaja, na zadacima gde se upotrebljava prinuda, a najčešće im se poveravaju poslovi sekretarice, administrativni poslovi, a iako nose uniformu u Vojsci su često kafe kuvarice. Često su ti poslovi manje vrednovani ili manje plaćeni u sistemu. Sem toga, prema istraživanjima BCBP, ulazak žena u sektor bezbednosti ograničen je kvotama koje su uvedene kao podsticajne mere za garantovanje minimalnog broja ženskih mesta, ali su se izvrgle u svoju suprotnost.

Vojna akademija, na primer, smanjila je kvotu za upis kadetkinja sa 37 na svega 28 mesta. Prošle godine za jedno mesto bilo je prijavljeno čak 11 kandidatkinja, a od 10 najboljih rezultata na prijemnom pet su ostvarile devojke.

na prelazu Batrovci, skoro svi su dobro savladali turski, jer po celo leto ovuda prolaze i čekaju na pregled turske kamiondžije. Ako je Sulejman Veličanstveni ikome mogao da pomogne u poslu, onda su to službenici na graničnim prelazima. Ova, a i ostale serije na turskom koje su sve popularnije u Srbiji i među carinicima i pograničnim policajcima, a naročito među carinicama i policajkama, imaju dosta "uživalaca".

Osim što ih je Bog obdario intuicijom, a policijska obuka dodatnim trikovima za otkrivanje čak i onih sitnih laži, iskustvo ih je načinilo dobrim psiholozima. Već mogu da razlikuju modele ponašanja kulturološki različitih naroda i grupa.

"Dok se, na primer, turske žene ne uključuju u razgovor carinika i policajaca sa vozačem, žene iz Srbije sa mesta suvozača kidišu i odgovaraju umesto supruge", objašnjava policajka Zorica Novaković.

Iako u pograničnoj policiji tvrde da na ovom prelazu nema podela na muške i ženske poslove, ipak se uvažavaju određene prednosti koje pripadnice lepšeg pola imaju. Zato je Zorica obučena za razgovor sa potencijalnim žrtvama trgovine ljudima, jer će pre ona steći poverenje potencijalne žrtve nego neki njen kolega.

Nekoliko metara

niže jedan carinik pregleda autobus – kucka ga, odmerava, vozač mu otvara prtljažni prostor i pokazuje sve potencijalne "štekovce". Ne daleko od njega jedna njegova koleginica izdvaja jedan automobil čiji vozač otvara pun gepek.

"Kad je carina u pitanju ljudi se često bune i psuju kad treba nešto da prijave i za to plate. Onda im objašnjavam kako to može i kod nas da se kupi i da su ljudi koji su uvezli tu robu takođe platili carinske dažbine po svim propisima", priča Jasmina Knežević.

Iako je vreme počelo da se prolepsava i miriše na proleće, ispod nadstrešnice na granici briše hladan vetar iz ravnice. Kako li je ovde zimi to znaju samo oni koji po svakom kijametu moraju da stoje i kontrolišu prelazak granice. To im je jedna od najvećih primedaba – što služba kojoj pripadaju malo vodi računa o zdravlju svojih pripadnika, a posebno pripadnica, koji nemaju ni obavezne i redovne zdravstvene preglede. **Z**